

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΨΑΡΟΠΟΥΛΑ, ΚΑΠΝΟΠΟΥΛΑ

Όξω κι όξω πάλι πεσμένος ό καθηγητής Χ. στην εξήγησή του για τό ψαροπούλα, πώς μπορέι να σημαίνει ψαράδικη βάρκα; ('Επετηρ. Πανεπ. ιη' σελ 6).

Και χύνει ιδρωτα, (Όπω; μιτ φορά για τό αυγή, πού τοτ τά ψάλιμε στό «Σεράλειο» Αν θυμάται), κι ανακατώνει άρχαίες έλλειπτικές φράσεις, ώ φλε χιλίας, αυτός έφα κιλ. και παίρνει όμηρικές σύνθεσης και λέει και λέει και τίποτα δέ λέει.

Τό ψαροπούλα δέν μπορεί νάιαι σάν τό βοσκοπούλα (=ή κόρη του βοσκου ή ή μικρή βοσκούλα) κιλ.

Έμεις στά μέρη μας δέν τό λέμε, όταν ηρθι έδω και τό πρωτάκουσα μου χτύπησε για παράξενο (δπως τό άρματωλός άμι τό γράψεις με ω, δπως τό γονιός άντι γονιός δπως τό δεκοχτώ κιλ.) γιατί τό δεύτερο συνθετικό του δέν μπορεί να είναι τό πολός (pullus). Σκέφτηκα λοιπόν πώς θα ναι τό πολώ. Μα για να βεβαιωθώ ρώτησα ένα Αι γινήτη γραμάρη, έτσι πού ρώταγε ό Πλάτωνας τους πολλούς για να μαθαίνει τό ελληνίζειν.

— Δέ μου λές, παλληκάρι, πώς τή λέτε αυτή τή βάρκα.

— Ψαροπούλα, δάσκαλε.

— Γιατί τή λέτε έτσι;

— Γιατί βάζουμε μέσα τά ψάρια και πάμε στόν Περαία και τά πολά με.

Αυτό εΐτανε.

Άργότερα όταν άρχισανε έδω να πουλάνε καπνό στά κίσκια και οι γυναίκες τής εΐτανε καπνοπούλας.

Και θακούσεις κάθε μέρα φράσεις σάν έτούτη.

— Πάμε σ αυτή τήν δημοφη καπνοπούλα να πάρουμε ένα κουτί τσιγάρα.

Πώς έγινε αυτός ό τύπος; — Άπό τά μη καθαυτό λαϊκά ψαροπόλης, καπνοπόλης, πού είναι ωστόσο πολύχρηστα και μήκανε διάπλατα στη λαϊκή γλώσσα εΐτανε θηρικά: ή καπνοπόλα, ή ψαροπόλα πού είναι πιό εύχρηστα άπ' τά καπνοπουλήτρα ψαροπουλήτρα και πού τάνανε άμέσως δικά του ό λαός: ψαροπούλα καπνοπούλα από επίδραση του πολώ (με ου) κι από συνειπαρμό ή συμφυρμό με άλλα τάπούλα: βοσκοπούλα, παπαδοπούλα κιλ Παράβιλέ λιανοπούλα (=ή λιανική πώληση, πού ωστόσο μπορεί να τό πάρει κανείς και για λιανόπολλί.

— Μα τι θα μου πεις για τό ψαρόπουλο τό Μεσολογγίτικο δηλ. τό μουτσο των ψαράδων, Φιλήνια; έδω σέχω!

— Σου λέγω πώς δέν υπάρχει πιό άφελής εξέ-

γηση άπ' άφήν πού δίνει ό καθηγητής Χ.: ψαροπαϊδόπουλο, λέει!

Όπως εΐτανε: αίματοστάτης, μά και αίμοστάτης αίματοχυσία μά και αίμοχυσία, κρεατόπιττα μά και κρεόπιττα, δπως εΐτανε: φρεατόχειλο μά και φρεόχειλο, εΐτανε μαϊμουδοφωλιά μά και μαϊμοφωλιά. άλλωπουδότερυπα μά και άλλουπότρυπα, κρεατόκορμο άντς κρεαταδόκορμο, μασκαρόπαιδο άντς μασκαράδόποσιδο, χουρμαδοκούκτουτσο μά και χουρμοκούκτουτσο κιλ. Έτσι εΐταν και ψωμαδόπουλο μά και ψωμόπουλο=τόψωμά τό τσιγάρι, έτσι και ψαραδόπουλο μά και ψαρόπουλο=των ψαριδων ό μουτσος. Πυβλ. και άλευρόπουλος άντς άλευραδόπουλος = ό γιδός τό άλευρά, Άμαξόπουλος άντς άμαξαδότουλος = ό γιδός τ.θ άμαξά κιλ.

Αυτό είναι.

Τώρα βέβαια ό καθηγητής Χ. θα βρει πάλι μύριες άντιλογίες μά. δέν π ά να βρει! Θά ναι κιανιέ σάν τοτ άρματολός Κανείς πιά δέν τότε πιστεύει. Έτσι κατόνησε με τά φερσίματά του.

Σουφλή

Η παραγωγή πάλι του Σουφλή από τό Σοπούλης, λφει (λέξ άρχ. 2 ζ' σ. 4) και με δυό λάμπιστα είναι από κείνες τις κωμικές, τις ξεκαρδιωτικές παραγωγές πού τόσο μάς έχει συνηθίσει ό καθηγητής Χ., είναι σάν τό τσαλιστεύω (τουρκ.) άπ' τό κιάνληστεύω, λέει. Χά! χά! χά! κ. κιθηγητά!

Είναι σάν τό καπάκι (τουρκ.)— κούτιό με διόπτό γράφει — άτ' τό λατινικό carpa, λέει. μπά! μπά! μπά! ρεζιλίκι κ. γλωσσολογε!

Σαυτά βλέπετε και σάλλα χίλια δυό πού τοτ λέω και τόν προκαλώ κρατάει τη χρυση σιωπή.

Μά θα τά ξαναποιή, για να μάθει να φέρεται. Λοιπόν κύριε κιθηγητά τό Σουφλή είναι λέξη τούρκικη, ή μάλλον άραβική. Μάλιστα σιν φέ λιάνγε: σορφλή και σημαίνει χαμηλός και πράγματι ή πόλη Σουφλή είναι σε χαμηλώμα χτισμένη. Καταλαβίγγος!

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Υ.Γ. Έπειδή του έτοιμάζω άνταπάντηση για τό άρματολός πού λέει πώς δέν ξεπέφτει τό γ στις βόρειες Έλλ. χώρες κέγω άκουσα με τάφτιά μου από έναν Άγρινιώτη: κουνακούλους δηλ. κουνακούλος δίχως γ. Παρακαλώ δλους τους φίλους του Νομιά, τους φίλους της δημοτικής, τους φίλους της επιστημονικής αλήθειας, δους έχτιμουθε τό έργο μου τέλος πάντων, κατοίκους της Ρούμελης, της Ήπειρομακεδονίας και γενικά πού μιλιέται τό βόρειο ιδίωμα να μου στείλουνε μαρτυρημένα παραδείγματα με δεύτερο συνθετικό — λόγος χωρίς τό γ δηλ. ή — λόος σάν τό σπιτόλός, ή — λδους σάν τό κουνακούλους ή και και — λδς σάν τό πολιολός: M. Φιλήντα Εβριτίδη 6 Άθήνα.